

• наличие административного ограничения процентных ставок по кредитным и депозитным операциям привело к появлению скрытых инструментов возмещения расходов и получению доходов путем введения различного рода комиссий и иного рода платежей на предлагаемые услуги, что в свою очередь приводит к удорожанию продукта и не достигается основная цель по минимизации цены для конечного потребителя (реального сектора экономики).

На наш взгляд, необходимо осуществлять регулирование маржи банка, исходя из условий приобретения ресурсов и последующего его размещения путем установления предельной маржи банка, а не путем регулирования процентных ставок. Причем необходимо увеличить предельный размер маржи для решения и других основных задач банковской системы (повышение капитализации, увеличение инвестиционного потенциала, проведение реструктуризации ссудной задолженности и снижение удельного веса проблемных кредитов в активах и кредитном портфеле банков).

А.В. Буланай, студэнт

БДЭУ (Мінск)

ЭНЕРГЕТЫЧНАЯ БЯСПЕКА БЕЛАРУСІ. АБГРУНТАВАННЕ ІМПАРТУ ПАЛІўНА-ЭНЕРГЕТЫЧНЫХ РЭСУРСАў

Пад энергетычнай бяспекай трэба разумець гарантыю надзейнага і бесперабойнага энергазабеспячэння краіны ў нармальных умовах і надзвычайных сітуацыях. Неабходнымі ўмовамі дасягнення энергетычнай бяспекі з'яўляюцца наступныя патрабаванні: рэзервы магутнасцей, запасы паліва, надзейнасць абсталявання, дыверсіфікацыя закупаў па відах паліва і па краінах-экспарцёрах паліва.

Падчас выбару варыянтаў энергазабеспячэння неабходна ўлічваць эканамічнасць і бяспеку.

У Беларусь уся нафта і газ пастаўляюцца з Расіі (прычына — сённа ўсе магчымыя альтэрнатыўныя пастаўкі па вартасці даражэйшыя прыкладна ўдвая). Амаль уся энергія беларускіх ЦЭЦ і ДРЭС выпрацоўваецца на расійскім газе (экалагічна і эканамічна аптымальны варыянт). Фактычна цяпер энергасістэма рэспублікі не адпавядае крытэрыям энергетычнай бяспекі.

Пашырэнне выкарыстання нетрадыцыйных і мясцовых паліўных рэсурсаў, мадэрнізацыя тэхнічнай базы энергетыкі, энергазберажэнне, а таксама пазітыўныя структурныя зрухі ў эканомі-

цы краіны будуць садзейнічаць зніжэнню залежнасці краіны ад імпарту энерганосьбітаў. Аднак пазначаныя накірункі праблему энергетычнай бяспекі канчаткова не вырашаць. Неабходным з'яўляецца паступовы адыход ад газавай арыентацыі паліўнага балансу рэспублікі.

Рэальнай альтэрнатывай расійскаму газу на бліжэйшае дзесяцігоддзе можа быць вугаль, які па эканамічных і цэплатэхнічных характарыстыках амаль не ўступае газу. Электрастанцыі на вугалі змогуць паўнацэнна канкураваць з электрастанцыямі на газе пры суадносінах цэн (ва ўмоўным паліве) газ-энергетычны вугаль на ўзроўні 1,6 (2,0):1.

Ва ўмовах абмежаваных магчымасцей традыцыйнай энергетыкі стратэгічным накірункам забеспячэння энергетычнай бяспекі краіны з'яўляюцца пошук і асваенне прынцыпова новых тэхналогій бяспаліўнай энергетыкі.

Для прагнозаў імпарту паліўна-энергетычных рэсурсаў выкарыстоўваюцца амаль усе вядомыя, у тым ліку найбольш распаўсюджаныя, метады прагназіравання.

Падчас распрацоўкі кароткатэрміновых (гадавых) прагнозаў імпарту паліўна-энергетычных рэсурсаў найбольш прымальным з'яўляецца ўкладанне прагнозаў з дапамогай матэматычных метадаў: пабудова фактарных мадэлей, метады экстрапаляцыі і экспаненцыяльнага згладжвання з рэгулюемым трэндам. Апошнія два метады даюць менш надзейны вынік, бо падчас іх выкарыстання ў межах агульных тэндэнцый вуаліруюцца дакладныя прычыны на-яўных зменаў у энергаспажыванні. Таму значэнні ўсіх прагнозных паказчыкаў павінны ўдакладняцца з дапамогай метадаў экспертных ацэнак.

Удакладненне аб'ёмаў імпарту энергарэсурсаў абавязкова трэба ажыццяўляць з дапамогай балансавага метаду. Можна склацаць прагнозныя зводныя балансы паліва ў натуральных адзінках і тонах умоўнага паліва, балансы па асобных відах энергарэсурсаў.

На доўгатэрміновую перспектыву аб'ёмы імпарту энергарэсурсаў прагназіруюцца з дапамогай сістэм метадаў з улікам тэмпаў росту УВП, структурных зрухаў у эканоміцы краіны, з'яўлення новых тэхналогій у даследуемай і сумежных галінах, змены эканамічнай і палітычнай сітуацыі, якія выклікаюць неабходнасць зменаў структуры імпарту і тэмпаў яго росту, ваганне сусветнага попыту і прапановы на энергарэсурсы.

Стратэгічнай асновай забеспячэння эфектыўнага функцыяніравання энергетычнага сектара краіны павінна стаць навуковая, навукова-тэхнічная і інавацыйная дзейнасць у галінах ПЭК (паліўна-энергетычнага комплексу).